МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДУНАЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до виконання кваліфікаційної роботи
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій»
спеціальності D3 «Менеджмент»

СХВАЛЕНО
Рішенням Вченої ради ДІНУОМА
протокол № 4(4) від 30 червня 2026 р.

Ізмаїл – 2026

УДК 005.7:[378.22:001.8]

Методичні рекомендації розглянуто та затверджено Вченою радою Дунайського інституту Національного університету «Одеська морська академія», протокол № 4(4) від 30 червня 2026 р.

Методичні рекомендації схвалено на засіданні кафедри управління в транспортній галузі, протокол № 12 від 19 червня 2026 року.

Рецензенти:

Лещенко А.М. – доктор філософських наук, професор, директор наукового парку Херсонської державної морської академії

Биковець Н.П. – кандидат технічних наук, доцент, завідувачка кафедри управління в транспортній галузі Дунайського інституту Національного університету «Одеська морська академія»

Смирнова І. М. Гайдаржи А. І., Житомирська Т.М. Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій» спеціальності D3 «Менеджмент». Ізмаїл : ДІНУОМА, 2026. 48 с.

© Дунайський інститут
Національного університету «Одеська морська академія», 2026

ЗМІСТ

ВСТУП 4

1. ОСНОВНІ ЕТАПИ, СТРУКТУРА І ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА 7

1.1. Загальні положення 7

1.2. Основні етапи підготовки кваліфікаційної роботи магістра 9

1.3. Характеристика структурних елементів 14

2. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА 25

2.1. Вимоги до оформлення тексту 25

2.2. Правила цитування та посилання на використані джерела 27

2.3. Оформлення ілюстрацій 28

2.4. Оформлення таблиць 29

2.5. Написання формул та рівнянь 30

2.6. Вимоги до оформлення списку використаних джерел і додатків 31

3. ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА 33

3.1. Перевірка кваліфікаційної роботи магістра на ознаки наявності академічного плагіату 33

3.2. Попередній захист кваліфікаційної роботи магістра, проходження нормоконтролю і рецензування 34

3.3. Публічний захист та критерії оцінювання 35

ДОДАТКИ 42

ВСТУП

Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій» спеціальності D 3 «Менеджмент» розроблено з урахуванням Закону України «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Одеська морська академія», «Положення про екзаменаційну комісію для атестації осіб які здобувають ступень бакалавра або магістра (схвалено рішенням Вченої ради університету протоколом № 7 від 22.02.2018), «Положення про про запобігання та виявлення академічного плагіату в Дунайському інституті національного університету «Одеська морська академія», ДСТУ 3008:2015 «Звіти у сфері науки і техніки», Вимоги до оформлення документів ДСТУ 4163:2020.

Методичні рекомендації розроблено з метою визначення єдиних підходів до виконання кваліфікаційної роботи та визначають загальні вимоги до змісту, структури, порядку підготовки, оформлення та процедури захисту.

Кваліфікаційна робота дає можливість виявити рівень засвоєння теоретичних знань та практичної підготовки, здатність до самостійної роботи за обраною спеціальністю та є необхідною умовою здобуття освітнього ступеня «магістр».

Кваліфікаційна робота є підсумковим етапом здобуття освіти і визначає готовність випускника до професійної діяльності, дає можливість здобувачу вищої освіти продемонструвати систематизовані знання, дослідницькі навички, аналітичні здібності реалізації галузевої проблематики; опанувати методологію, вміння працювати з науковими першоджерелами, статистичними даними, нормативно-правовою базою; формулювати власні висновки, обґрунтовано

доводити авторську наукову позицію, пропонувати сучасні підходи, інноваційні моделі, рекомендації для вирішення поставлених завдань.

Виконання кваліфікаційної роботи забезпечує набуття компетентностей та досягнення програмних результатів навчання відповідно освітньо-професійної програми.

Компетентності:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні;

ЗК3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів;

СК2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани;

СК4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації;

СК7. Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість;

СК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію;

СК11. Здатність стратегічно та оперативно управляти підприємствами й організаціями з урахуванням економічного, інфраструктурного потенціалу, зокрема суб'єктами транспортно-логістичного комплексу, портової діяльності, судноплавних компаній та організацій крюінгових послуг

Програмні результати навчання:

ПРН1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах;

ПРН2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення;

ПРН3. Проектувати ефективні системи управління організаціями;

ПРН4. Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї;

ПРН5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах;

ПРН6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність;

ПРН8. Застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління організацією;

Методичні рекомендації містять дві частини: «Основні етапи, структура і зміст кваліфікаційної роботи магістра» та «Методологія виконання розділів кваліфікаційної роботи магістра».

ПРН14. Обґрунтовувати та впроваджувати ефективні управлінські рішення, бізнес-моделі та стратегії розвитку для підприємств транспортно-логістичного комплексу, портової галузі, судноплавних компаній та організацій крюінгових послуг

1. ОСНОВНІ ЕТАПИ, СТРУКТУРА І ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

1.1. Загальні положення

Кваліфікаційна робота є підсумковою атестацією здобувачів вищої освіти, яка засвідчує рівень набутих компетентностей та готовність до самостійної професійної діяльності, авторської науково-дослідної роботи здобувача, що виконується на завершальному етапі опанування освітньо-професійної програми та спрямована на комплексну перевірку теоретичної та практичної підготовки майбутнього менеджера організацій.

У процесі виконання кваліфікаційної роботи випускник має:

– обґрунтувати актуальність обраної теми дослідження;

– здійснити аналіз вітчизняних та закордонних наукових джерел;

– чітко визначити мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження;

– обрати та використати методи наукового пошуку та експерименту;

– зібрати, систематизувати та критично оцінити фактичний матеріал, статистичні дані та чисельні відомості з обраної тематики дослідження;

– визначити зовнішні та внутрішні суперечності, деталізувати ієрархію взаємно підпорядкованих проблем;

– розробити та оцінити альтернативні підходи до вирішення конкретних завдань з урахуванням факторів невизначеності й ризику;

– узагальнити отримані результати дослідження, розробити стратегічні напрями мінімізації виявлених девіацій (недоліків) та спрогнозувати синергетичний ефект від реалізації запропонованих заходів.

Робота випускника, під час виконання кваліфікаційної роботи магістра, починається з вибору теми та отримання завдання. Вже на цьому етапі починається співпраця випускника з керівником кваліфікаційної роботи магістра.

Керівником кваліфікаційної роботи магістра призначається викладач, який має вчене звання професора або доцента, вчений ступінь доктора або кандидата наук (доктора філософії).

До основних функцій керівника, на всіх етапах написання кваліфікаційної роботи магістра, належать:

– допомога випускнику при виборі та формулюванні теми, розробці її структури і змісту, складанні календарного плану виконання;

– орієнтація на збір необхідної для написання роботи інформації в період проходження виробничої практики;

– рекомендації щодо вибору літературних джерел: наукової, методологічної та спеціальної літератури;

– консультації щодо змісту роботи та питань постановки і вирішення завдань;

– аналіз відповідності отриманих результатів вимогам завдання на Кваліфікаційну роботу;

– поради щодо оформлення роботи, підготовки доповіді та ілюстративних матеріалів для презентації кваліфікаційної роботи магістра;

– контроль за виконанням за планових етапів роботи;

– оцінка якості виконання роботи за встановленими критеріями, у вигляді письмового відгуку наукового керівника;

– інформування про порядок попереднього розгляду (захисту) дипломноої роботи на кафедрі та зміст процедури захисту в ЕК.

Керівник кваліфікаційної роботи магістра звертає увагу магістранта на недоліки в роботі (стиль викладу, оформлення, зміст підрозділів тощо), але не виправляє їх сам. Остаточно оформлена і підписана кваліфікаційна робота направляється на рецензування.

1.2. Основні етапи підготовки кваліфікаційної роботи магістра

Підготовчий етап:

– *вибір теми кваліфікаційної роботи магістра та її узгодження з науковим керівником.*

Важливим і відповідальним етапом у написанні кваліфікаційної роботи магістра є вибір теми. Ефективність її виконання значною мірою зумовлена науковим інтересом здобувача вищої освіти до обраної проблеми дослідження. Дослідження, здійснене з високим рівнем пізнавальної мотивації, сприяє досягненню вагомих науково-практичних результатів.

Тематика кваліфікаційних робіт формується випусковою кафедрою – управління в транспортній галузі. Проблеми, теми для їх опрацювання у кваліфікаційних роботах визначаються відповідно до вивчених дисциплін, наукового профілю кафедри.

Під час вибору теми слід враховувати не лише її актуальність у науковому та практичному аспектах, а й наявність достатньої джерельної бази та наукової літератури. Водночас, зміст теми має забезпечевати здобувачеві вищої освіти можливість виявити дослідницькі здібності та продемонструвати рівень фахової зрілості.

Тема кваліфікаційної роботи магістра відповідає науковим інтересам здобувача вищої освіти та сприяти максимальній реалізації набутих компетеностей і практичного досвіду, здобувачи вищої освіти мають можливість отримувати консультації наукового керівника. Вибір проблеми пошуку має бути усвідомленим і виваженим, зумовлений врахуванням індивідуальних здібностей та інтересів здобувача вищої освіти, та/або логічним продовженням його попередніх наукових доробків: курсових робіт, рефератів, доповідей на наукових семінарах та науково-практичних конференціях.

Тема кваліфікаційної роботи має передбачати самостійне творче дослідження здобувача вищої освіти, виявляти його здатність застосовувати набуті знання для розв’язання конкретних фахових завдань, аналізувати й узагальнювати матеріал у контексті обраної проблематики. Тема кваліфікаційної

роботи магістра має чітко відображати сутність наукової проблеми та відповідати змісту спеціальності D3 Менеджмент, ОПП «Менеджмент організацій. Кваліфікаційна робота на одну тематику не може виконуватися кількома здобувачами вищої освіти. Закріплення теми, призначення наукового керівника та встановлення термінів виконання роботи оформлюються наказом директора закладу вищої освіти. Зміна або уточнення формулювання теми можливі лише за наявності обґрунтованої аргументації, узгодженої з науковим керівником і завідувачем кафедри.

– *формування завдання* та *оформлення титульного аркушу кваліфікаційної роботи магістра.*

Відповідно до обраної теми науковий керівник видає здобувачеві вищої освіти завдання на виконання кваліфікаційної роботи магістра, у якому визначає перелік питань, що підлягають вивченню, та обсяг фактологічного матеріалу, необхідного для збору. У завданні окреслюються структурні елементи змісту кваліфікаційної роботи магістра (розділи, підрозділи), затверджується календарний план виконання кваліфікаційної роботи (диференційовані терміни виконання за окремими розділами, підрозділами тощо). Під час формулювання завдання науковий керівник ураховує концептуальний задум та бачення здобувача вищої освіти щодо розкриття обраної проблематики.

– *збір та аналіз інформації за тематикою дослідження.*

На початковому етапі підготовки кваліфікаційної роботи здобувачеві вищої освіти необхідно з’ясувати особливості відображення обраної теми в нормативно-правових та регламентаційних документах підприємств транспортно-логістичного комплексу, портової діяльності, судноплавних компаній та організацій крюінгових послуг.

Наступним кроком є вивчення предмета дослідження на основі загальної навчально-довідкової літератури (підручників, навчальних посібників, словників) із подальшим переходом до опрацювання спеціалізованих джерел (монографій, наукових статей) вітчизняних і зарубіжних авторів. Слід пам’ятати,

що безсистемний пошук інформації призводить до неефективного використання часу та не гарантує повноти охоплення матеріалу.

Отже, опрацювання наукової літератури є цілеспрямованим процесом творчого пошуку та наукової обробки даних. Її якісний добір – запорука належного рівня виконання кваліфікаційної роботи. Збір наукової інформації за темою необхідно поєднувати з критичним аналізом опрацьованого матеріалу. Працюючи з літературою, потрібно робити не тільки виписки (із зазначенням точних бібліографічних даних джерела), а й фіксувати власні міркування, що виникають під час опрацювання матеріалу, оскільки це суттєво полегшує подальше формування тексту роботи. Окрім систематизації теоретичного базису, що розглядається у першому розділі роботи, здобувач вищої освіти здійснює аналітичну обробку фактичного матеріалу щодо обраного об'єкта дослідження. Необхідною умовою реалізації цього завдання є володіння навичками і вміннями поглибленої діагностики та обробки його результатів. Інформаційно-аналітичний матеріал доцільно ілюструвати наочними цифровими й графічними даними із обов'язковим покликанням на першоджерела.

***Робота над розділами кваліфікаційної роботи магістра*:**

– опрацювання зібраного *фактичного та інших матеріалів із застосуванням новітніх інформаційних технологій.*

Зібрана інформація підлягає ретельному аналізу й обробці. Систематичній оцінці підлягають усі емпіричні й теоретичні дані від початкового до завершального етапів дослідження. Цей процес обов'язково передує безпосередньому написанню тексту кваліфікаційної роботи магістра, оскільки дає змогу сформувати цілісне уявлення про предмет дослідження та забезпечити належний науковий рівень викладу. Цей важливий етап дослідницької діяльності охоплює такі стадії:

1. систематизація та впорядкування матеріалу;
2. оцінка релевантності та придатності матеріалу;
3. перевірка достовірності, об'єктивності та наукової значущості даних;
4. порівняльний аналіз (зіставлення) отриманих відомостей;

5. формулювання попередніх і остаточних наукових висновків.

– *написання структурних розділів кваліфікаційної роботи магістра.*

Після отримання завдання від наукового керівника, затвердженого завідувачем кафедри, та опрацювання необхідного теоретико-методологічного й фактичного матеріалу, здобувач вищої освіти складає план кваліфікаційної роботи та узгоджує його з науковим керівником. План кваліфікаційної роботи є структурно-логічним відображенням дослідження, що визначає порядок компонування та взаємозв'язок його окремих елементів. Розробка плану передбачає два основні етапи:

1. складання попереднього варіанта – відображає перпочатковий концептуальний задум дослідження; укладається після затвердження теми на основі загального ознайомлення з джерельною базою;

2. формування остаточного варіанта – подається у вигляді розгорнутого плану із чітким зазначенням розділів і підрозділів. Після узгодження з науковим керівником остаточний план стає обов'язковим для виконання. Подальша коректива структури наукового пошуку допускається лише за вмотивованою згодою наукового керівника.

Обов'язковими структурними компонентами кваліфікаційної роботи магістра є: вступ; теоретичний розділ; аналітико-практичний (емпіричний) розділ; висновки та рекомендації (пропозиції); список використаних джерел (бібліографія); додатки (за потреби).

Формулювання назв розділів і підрозділів має відповідати певним вимогам наукового стилю: чіткості, конкретизованості, лаконічності та відсутності двозначності.

Оформлення кваліфікаційної роботи магістра та підготовка до захисту:

– *перевірка роботи на ознаки наявності академічного плагіату з урахуванням доступності й надійності таких засобів на момент перевірки;*

– *попередній захист кваліфікаційної роботи магістра на засіданні кафедри;*

– *отримання відгуку наукового керівника;*

– *проходження процедури нормоконтролю;*

– *проходження рецензування кваліфікаційної роботи магістра;*

– *підготовка матеріалів до публічного захисту.*

Процедура публічного захисту кваліфікаційної роботи магістра на відкритому засіданні ЕК.

– *інформування секретарем ЕК про виконання здобувачем вищої освіти індивідуального навчального плану;*

– *доповідь здобувача вищої освіти за результатами дослідження (тривалістю до 10 хвилин);*

– *відповіді здобувача вищої освіти на запитання членів ЕК;*

– *оголошення змісту відгуку наукового керівника та рецензії;*

– *відповіді здобувача вищої освіти на зауваження та побажання членів ЕК.*

Недоліки, що виявляються під час попереднього захисту кваліфікаційної роботи магістра:

– назва роботи не відповідає її розгорнутому плану та змісту;

– назва окремих розділів чи підрозділів не розкривають їхнього наукового змісту;

– план дослідження не диспропорційний: окремі розділи містять надмірну кількість підрозділів, а інші – замало або не мають їх взагалі;

– у роботі виділяються підрозділи, які мають всього від 1-3 сторінок змісту;

– рівень унікальності (оригінальності) тексту є нижчим за 50%;

– наявність текстових запозичень (академічного плагіату) без відповідних посилань на першоджерела;

– відсутність внутрішньої логіки та послідовності у викладі наукового матеріалу (зміст розділів не має логічних зв’язків);

– відсутність змістових і синтаксичних переходів між підрозділами;

– некоректне зазначення на титульному аркуші назви закладу вищої освіти, випускової кафедри, спеціальності чи відомостей про автора й наукового керівника;

– порушення встановленої нормативної послідовності розміщення структурних елементів роботи;

– невідповідність змісту вступу та його обов'язкових елементів (актуальність, мета, завдання тощо) академічним вимогам;

– використання побутової лексики для позначення графічного матеріалу (наприклад, «малюнки» замість уніфікованого терміна «рисунки»);

– порушення вимог щодо нумерації, назв та оформлення наочних даних (таблиць, схем, рисунків) або відсутність їх найменувань;

– оформлення списку використаних джерел із порушенням вимог чинних Національних стандартів (ДСТУ) або міжнародних стилів (APA, MLA тощо).

1.3. Характеристика структурних елементів кваліфікаційної роботи магістра

Кваліфікаційна робота магістра повинна містити обов'язкові структурні елементи, що розташовуються в такій послідовності:

– титульний аркуш;

– завдання на виконання кваліфікаційної роботи магістра;

– анотація (українською та англійською мовами);

– зміст;

– перелік умовних позначень та скорочень (за потреби);

– вступ;

– основна частина (3 розділи);

– висновки;

– список використаних джерел;

– додатки (за потреби);

– анотація (українською та англійською мовами).

Крім того, до кваліфікаційної роботи магістра додаються супровідні документи:

– письмовий відгук наукового керівника з характеристикою дослідницької діяльності здобувача вищої освіти під час виконання роботи;

– письмова рецензія з оцінкою якості кваліфікаційної роботи;

– електронна копія кваліфікаційної роботи у форматі PDF із типовою назвою файла: *Кваліфікаційна робота_ПІБ_рік захисту*.pdf.

Процес оформлення та компонування матеріалів кваліфікаційної роботи здійснюється у визначеній послідовності: вступ, основна частина, висновки та додатки. Потім редагується основна частина роботи (тексти розділів), формується список використаних джерел і зміст. На завершальному етапі остаточно уточнюється та узгоджується зміст вступу й висновків із загальною концепцією дослідження.

Титульний аркуш є першою сторінкою кваліфікаційної роботи магістра та містить базові відомості про заклади вищої освіти, тему дослідження, здобувача вищої освіти, наукового керівника, рецензента та завідувача кафедри. Зразок оформлення титульного аркуша наведено в Додатку А.

Завдання на виконання кваліфікаційної роботи магістра оформлюють на спеціальному бланку. Зміст і структурні елементи, відображені в завданні, мають повністю відповідати плану, узгодженому на етапі визначення теми та об’єкта дослідження. Зразок оформлення завдання наведено в Додатку Б.

Перелік умовних позначень містить уживані в кваліфікаційній роботі скорочення, абревіатури, символи, спеціальні терміни та одиниці вимірювання, подані у вигляді окремого списку з відповідними поясненнями. Скорочення, абревіатури, символи, які повторяються у тексті не більше двох разів, до цього переліку не вносять (їхню розшифровку подають у дужках під час першого згадування в тексті).

Перелік умовних позначень друкують у дві колонки: ліворуч в алфавітному порядку розміщують умовні позначення, символи та абревіатури,

праворуч – їхнє детальне пояснення (розшифровку). Зразок оформлення переліку наведено в Додатку В.

Зміст містить найменування всіх структурних елементів пояснювальної записки: вступ, перелік умовних позначень, заголовки розділів і підрозділів основної частини, висновки, список використаних джерел, додатки, у послідовності їх викладу, із зазначенням номерів початкових сторінок для кожного з них. Зразок оформлення змісту наведено в Додатку Г.

Вступ. Необхідно обґрунтувати вибір теми дослідження та її актуальність, визначити мету й завдання дослідження, висвітлити наукове та практичне значення роботи.

Вступ містить такі обов'язкові структурні елементи:

Актуальність теми полягає в обґрунтуванні її науково-практичної значущості, критичному аналізі стану розробленості обраної проблеми та доведенні доцільності подальших досліджень, спрямованих на підвищення ефективності менеджменту на підприємствах транспортно-логістичного комплексу, портової діяльності, судноплавних компаній та організацій крюінгових послуг. Актуальність дослідження управлінських аспектів зумовлюється різними чинниками. Наприклад, необхідність дослідження може бути викликана недосконалістю нормативно-правової бази, потребами конкретного підприємства щодо оптимізації управлінських процесів або/чи впровадження передового світового досвіду, наявністю суттєвих недоліків в організації управлінських процесів на базі практики здобувача вищої освіти тощо. Висвітлення актуальності має бути лаконічним і переконувати в доцільності розв'язання окресленої проблеми (зазвичай обсягом у кілька логічно пов'язаних абзаців).

Мета роботи полягає в узагальненні теоретичних та розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення конкретного об'єкта дослідження.

Нецільовим є формулювання мети через процесуальні дієслова чи віддієслівні іменники на зразок *«дослідження…»*, *«вивчення…»* тощо, оскільки

вони окреслюють засоби та процеси досягнення результату, а не сам результат. Мету кваліфікаційної роботи магістра формулюють одним лаконічним реченням, яке чітко вказує на запланований кінцевий науковий чи практичний результат, без деталізації етапів його досягнення.

Відповідно до сформульованої мети визначають завдання дослідження. Їх подають у формі переліку із використанням дієслів у формі інфінітива (*розробити…, довести…, впровадити…, встановити взаємозв'язок…* тощо). Формулювання завдань потребує особливої ретельності, оскільки послідовність їх розв'язання визначає структуру та змістові блоки кваліфікаційної роботи магістра: кожному із визначених завдань, як правило, присвячують окремий підрозділ.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що зумовлює проблемну ситуацію і виступає предметом наукового пізнання.

Предмет дослідження – це конкретний аспект, властивість чи межа об'єкта, на які безпосередньо спрямовано увагу науковця. Об'єкт і предмет співвідносяться як загальне та часткове. Саме на предмет дослідження має бути сконцентрована основна аналітична та пошукова діяльність здобувача вищої освіти.

Методи дослідження. У кваліфікаційній роботі подають перелік використаних наукових методів дослідження для досягнення поставленої мети. Методи зазначають у логічній послідовності, відповідно до змісту та завдань дослідження, із стислим обґрунтуванням того, що саме аналізували за допомогою кожного з них. Вибір конкретного методологічного інструментарію потребує обов'язкового обґрунтування, оскільки він забезпечує достовірність, об'єктивність та обґрунтованість отриманих результатів і висновків: теоретичний аналіз, порівняння, систематизація, групування; документальні методи (групування недоліків, узагальнення результатів та ін.); розрахунково-аналітичні методи (економічний, статистичний, управлінський аналіз) тощо.

Наукова новизна отриманих результатів дослідження

У цьому блоці стисло та аргументовано формулюють основні наукові положення, які виносять на захист і які відображають особистий внесок здобувача у розв'язання окресленої проблеми. Необхідно чітко конкретизувати наукову новизну одержаних результатів порівняно з наявними концепціями, акцентувавши на їхній оригінальності та концептуальній суттєвості.

Наукова новизна результатів може виявлятися у формулюванні теоретичних положень, отриманні експериментальних даних, уточненні, модифікації чи доповненні наявних наукових концепцій, а також у новаторській постановці проблеми чи обґрунтуванні оригінальних методів розв'язання науково-педагогічних завдань. Вона охоплює розроблення чи вдосконалення діагностичного інструментарію (критеріїв, показників, рівнів), концептуальних моделей освітніх процесів чи явищ, а також створення авторських методичних даних та технологій.

Практичне значення та апробація результатів дослідження. У цьому розділі наводять реальне впровадження результатів кваліфікаційної роботи в освітній або виробничий процес чи надають науково обґрунтовані рекомендації щодо їх подальшого використання. Окрім цього, подають відомості про апробацію матеріалів дослідження на науково-практичних конференціях (із зазначенням назв доповідей), висвітлюють список публікацій (статей, тез доповідей), у яких опубліковано основні результати дослідження здобувача вищої освіти.

Таким чином, вступ є вступним методологічним каркасом кваліфікаційної роботи магістра, що окреслює концептуальні межі наукового пошуку. Змістовний і нормативно оформлений вступ демонструє високу методологічну готовність здобувача, його вміння обґрунтовувати доцільність дослідження та наукову цінність одержаних результатів.

Основна частина кваліфікаційної роботи магістра складається з розділів, підрозділів, а за потреби – пунктів та підпунктів. Оптимальною є структура, що охоплює три взаємопов'язані розділи: *теоретичний* (теоретико-методологічні та концептуальні засади дослідження); *аналітично-діагностичний* (дослідницько-

експериментальний аналіз стану проблеми в освітній практиці); *проєктний* (авторські методичні розробки, проєкти чи практичні рекомендації).

Перший розділ є теоретико-методологічним фундаментом кваліфікаційної роботи магістра. У ньому висвітлюють генезу й сучасний стан наукової розробленості теми, систематизують основні теоретичні підходи, здійснюють понятійно-категоріальний аналіз та обґрунтовують вихідні концептуальні положення наукового пошуку.

У цьому розділі обґрунтовують теоретико-методологічну базу дослідження, подають критичний огляд наукової літератури, сучасних концепцій та статистичних даних із обов'язковим покликанням на першоджерела. На основі аналізу вітчизняних та іншомовних науково-педагогічних і навчально-методичних праць висвітлюють підходи різних дослідників до розв'язання окресленої проблеми, зіставляють їхні погляди з виокремленням спільних і відмінних рис, а також обґрунтовують авторську наукову позицію.

Обсяг першого розділу становить 25-30% від загального обсягу кваліфікаційної роботи магістра.

Типові помилки, яких припускаються здобувачі вищої освіти під час написання теоретичного розділу:

– компілятивність викладу: механічне відтворення теоретичного матеріалу без його критичного аналізу, порівняльно-зіставного зіставлення джерел та авторської інтерпретації;

– надмірне (перенасичене) цитування: виклад змісту підрозділу у формі суцільного наведення фрагментів із джерельної бази, нормативно-правових актів у сфері освіти чи освітніх стандартів за відсутності їх аналітичного переосмислення.

– одноманітність (вузькість) джерельної бази: виклад змісту підрозділу з опорою переважно на одну працю чи обмежене коло праць за відсутності порівняльного аналізу альтернативних наукових підходів;

– низький рівень графічно-структурної наочності: монотекстова побудова матеріалу без застосування узагальнювальних аналітичних таблиць, графіків і моделей, що ускладнює сприйняття та аналіз результатів.

Другий розділ (аналітично-діагностичний) забезпечує логічну послідовність наукового пошуку й слугує єднальною ланкою між теоретичним підґрунтям та проєктною частиною роботи. У цьому розділі здобувач вищої освіти має продемонструвати вміння застосовувати обраний методичний інструментарій для розв'язання практичних чи емпіричних завдань.

Аналітичний розділ має містити:

– комплексну характеристику та діагностику сучасного стану досліджуваного предмета безпосередньо на обраному об'єкті дослідження;

– організаційно-економічне оцінювання функціонування та розвитку системи за обраним напрямом дослідження;

– ґрунтовний аналіз із залученням репрезентативного масиву фактичних (емпіричних) даних та обґрунтованим застосуванням теоретично засвоєних методів і прийомів дослідження.

Усі розрахунки, аналітичні таблиці, графіки, схеми та діаграми обов'язково супроводжують авторським аналітичним тлумаченням і висновками. Це дає змогу виявити сутність, специфіку та тенденції перебігу досліджуваних процесів в організації чи системі, сформувати підґрунтя для окреслення невикористаних резервів і перспектив розвитку. За потреби й можливості текстовий матеріал ілюструють копіями реальних документів чи першоджерел (їх розміщують у додатках до роботи), на які в основному тексті подають обов'язкові покликання зі стислим аналітичним коментарем.

При написанні *другого розділу* здобувач вищої освіти збирає емпіричний і фактичний матеріал безпосередньо під час проходження виробничої практики. Джерельну базу дослідження становлять законодавчі й нормативні документи у сфері освіти й науки, навчально-методичні комплекси, звітна документація суб'єктів освітньої діяльності, а також результати спостережень, опитувань, анкетування та інших методів збору первинної емпіричної інформації,

застосованих автором. Високу наукову цінність становить системне узагальнення накопичених емпіричних даних, їх якісно-кількісний аналіз та графічно-статистична обробка, які створюють об’єктивне підґрунтя для формулювання науково обґрунтованих висновків і рекомендацій.

При висвітлення цього етапу дослідження необхідно зазначити:

– сформульоване завдання;

– програму (алгоритм чи методику), за допомогою якої воно розв’язуватиметься;

– джерельну та емпіричну базу даних (первинні документи – звітність, баланс, результати опитувань тощо – доцільно наводити в додатках);

– розрахункові формули та математико-статистичний інструментарій;

– блок-схему алгоритму розв’язання завдання;

– результат – результати дослідження, подані у вигляді підсумкових таблиць, діаграм, схем і графіків;

– аналітичну інтерпретацію та коментар до отриманих результатів.

Обсяг другого розділу становить 30-35% від загального обсягу кваліфікаційної роботи магістра.

Типові помилки, яких припускаються здобувачі вищої освіти під час виконання аналітичного розділу:

– відсутність чітких висновків і пояснень після наведених таблиць, рисунків та графіків;

– порушення логічного та змістового зв’язку між підрозділами;

– надання теоретичної інформації без її подальшого критичного аналізу.

Третій розділ. На основі теоретико-методологічних засад, викладених у першому розділі, та з урахуванням результатів емпіричного аналізу, проведеного у другому розділі, у ньому розробляють і обґрунтовують конкретні пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення об’єкта дослідження, проблемні аспекти якого було виявлено на аналітичному етапі.

Сформульовані пропозиції необхідно довести до рівня конкретних практичних розробок: методичних рекомендацій, алгоритмів дій, проєктів нормативно-інструктивних документів або управлінських моделей. Під час обґрунтування шляхів розв’язання визначеного наукового завдання доцільно пропонувати кілька альтернативних сценаріїв. Для кожного з них здійснюють порівняльний аналіз, обирають оптимальну стратегію, прогнозують ефективність її впровадження та розробляють заходи щодо запобігання потенційним ризикам.

Завдання, які розв’язують у третьому розділі:

– окреслення провідних напрямів удосконалення предмета дослідження та їх адаптація до специфіки функціонування об’єкта;

– Оптимізація та модифікація одного чи кількох найбільш значущих складників предмета дослідження.

У третьому розділі подають авторську модель, технологію чи систему педагогічних умов, спрямованих на розв’язання окресленої проблеми. Його зміст має логічно випливати з теоретичного підґрунтя першого розділу та результатів емпіричного аналізу другого. Запропоновані методичні розробки потребують обов’язкового якісно-кількісного обґрунтування їхньої педагогічної ефективності.

Обсяг третього розділу становить до 30% від загального обсягу кваліфікаційної роботи магістра.

Висновки. У цьому підсумковому блоці узагальнюють науково-практичні результати кваліфікаційної роботи магістра. Зміст висновків має послідовно розкривати стан виконання конкретних дослідницьких завдань, засвідчуючи повну реалізацію мети роботи.

У цій частині викладають найважливіші наукові й практичні результати кваліфікаційної роботи, зокрема: узагальнене розв'язання окресленої науково-педагогічної проблеми з чітким акцентом на елементах наукової новизни; підсумки аналітично-діагностичного дослідження стану предмета пошуку в освітній практиці; конкретизовані авторські розробки, методичні рекомендації та проєктні пропозиції, спрямовані на вдосконалення досліджуваного педагогічного процесу чи явища; відомості про практичну цінність одержаних результатів, їхню якісно-кількісну інтерпретацію та обґрунтування достовірності й доказової бази.

Саме у висновках показово простежується здатність здобувача вищої освіти до наукового мислення, синтезу інформації, системного аналізу та логічного викладу матеріалу. Оптимальний обсяг висновків становить 3-5 сторінок.

Список використаних джерел. До списку вносять джерела, безпосередньо використані здобувачем під час виконання дослідження та відображені через відповідні покликання в тексті роботи. Його структурують із дотриманням чинних бібліографічних стандартів, залучаючи законодавчі й нормативні акти, наукові монографічні праці, статті у фахових виданнях, навчально-методичні матеріали та офіційні вебджерела.

Загальна кількість опрацьованих джерел має становити не менше ніж 30 найменувань (зокрема й електронні ресурси).

Додатки розміщуються після списку використаних джерел. Вони містять допоміжний, ілюстративний чи довідковий матеріал, що слугує емпірико-фактологічною базою дослідження, а саме:

- з допоміжними чи вихідними первинними даними;
- математичні формули та деталізовані розрахунки;
- фрагменти нормативно-правових документів;
- первинної звітності та документації;
- інструкції, положення, правила, авторські й розроблені методики;

– та копії облікових, організаційних документів.

Використовуючи в основному тексті роботи будь-які матеріали, таблиці чи схеми з додатків, здобувач обов’язково наводить покликання на відповідний додаток (наприклад: див. додаток А).

Анотація. Подається українською та англійською мовами й слугує лаконічною репрезентацією змісту кваліфікаційної роботи. В анотації відображають мету, об'єкт, предмет, застосовані методи, основні наукові й прикладні результати дослідження, а також наводять перелік ключових слів (5–7 термінів чи словосполучень.

Наприкінці анотації поадють *Ключові слова* відповідною мовою (українською та англійською). Набір ключових слів і словосполучень має акумулювати основний зміст кваліфікаційної роботи магістра та найточніше відображати тематику дослідження. Кількість ключових слів становить від 5 до 15 лексем/терміносполук. Ключові слова наводять у називному відмінку та друкують у рядок через кому.

Обсяг анотації становить до однієї сторінки (для кожної мовної версії).

2. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

2.1. Вимоги до оформлення тексту

Кваліфікаційна робота магістра виконується українською мовою з дотриманням вимог академічного стилю (логічність, системність, безособовий характер викладу). Вживання академічного *«ми»* та викладу від третьої особи не рекомендується. Висвітлення матеріалу має відповідати принципам академічної доброчесності: непідтверджене запозичення чужих текстів (плагіат) чи суто реферативна компіляція джерел є грубими порушеннями нормативних вимог.

Кваліфікаційну роботу друкують із використанням комп'ютерного набору з одного боку аркуша білого паперу формату (210х297 мм). Для подання об'ємних таблиць, схем та ілюстративного матеріалу дозволено використовувати аркуші формату А3. Шрифт друку має бути чітким і контрастним (чорного кольору), а щільність та форматування тексту – однаковими впродовж усього обсягу роботи.

Основні технічні вимоги до комп'ютерного набору тексту кваліфікаційної роботи магістра:

- ***текстовий редактор*** – Microsoft Word;
- ***гарнітура шрифту*** – Times New Roman,
- ***вирівнювання тексту*** – за шириною;
- ***поля сторінки:*** ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20мм;
- ***розмір шрифту (кегель)*** – 14 пунктів;
- ***абзацний відступ*** – 1,25 см;
- ***міжрядковий інтервал*** – 1,5;
- ***щільність тексту*** – до 30 рядків на сторінці;
- ***інтервал між*** назвою структурних частин роботи (розділів, змісту, вступу, висновків, списку використаних джерел, додатків) і текстом – два полуторних інтервали;

– ***відстань між*** назвою підрозділу і текстом повинна дорівнювати полуторному інтервалу;

– ***назви структурних частин роботи:*** «**ЗМІСТ**», «**ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ**», «**ВСТУП**», «**РОЗДІЛ**», «**ВИСНОВКИ**», «**СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**», «**ДОДАТКИ**», **«АНОТАЦІЯ», «ANNOTATION»** друкують великими літерами (шрифт – 14 напівжирний), із вирівнюванням по центру;

– усі названі структурні частини роботи починають із нової сторінки;

– номер розділу ставлять арабськими цифрами після слова «РОЗДІЛ» (без знака «№» та без крапки в кінці, наприклад: *РОЗДІЛ 1*). З нового рядка друкують назву розділу напівжирним шрифтом великими літерами без крапки наприкінці;

– – відстань між назвою розділу та назвою підрозділу становить два 1,5/ півторачні інтервали;

– – заголовки підрозділів друкують строчними (малими) літерами (окрім першої великої) з абзацного відступу напівжирним шрифтом (14 пт) без крапки наприкінці;

– номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою (наприклад: 1.2.). Після номера ставлять крапку, після чого у тому ж рядку з пробілом друкують заголовок підрозділу;

– пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими та після яких ставлять крапку;

– –. якщо підрозділ ділиться на пункти, їх має бути не менше двох. Нумерація пунктів складається з трьох цифр (наприклад: 1.2.1.);

– – в тексті оформлюють у єдиному уніфікованому стилі: однорівневі – з використанням нумерації («1)», «2)») або однотипного маркування («–»); багаторівневі – з використанням цифрування на першому рівні та маркування на другому;

– символи лапок (наприклад, « » чи " ") та апострофа (’) мають бути одного графічного типу впродовж усього тексту;

– не допускається розташування заголовка підрозділу внизу сторінки, якщо під ним залишається менше ніж два рядки тексту. У такому разі заголовок переносять на наступну сторінку.

Нумерація сторінок. Сторінки кваліфікаційної роботи магістра нумерують наскрізно (охоплюючи список джерел та додатки) арабськими цифрами у правому верхньому куті без крапки. Титульний аркуш входить до загальної нумерації, проте номер сторінки на ньому не проставляють.

2.2. Правила цитування та посилання на використані джерела

Під час написання кваліфікаційної роботи магістра обов’язковим є наведення бібліографічних покликань на джерела, матеріали з яких використано в дослідженні, або на ідеях і висновках яких ґрунтується розв’язання окреслених наукових завдань. Наявність коректних покликань дає змогу ідентифікувати першоджерела та перевірити достовірність наведених цитат і фактичних даних.

У тексті кваліфікаційної роботи магістра покликання на використані джерела подають у квадратних дужках із зазначенням порядкового номера джерела у **«СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ»** та відповідної сторінки (або статті нормативно-правового акта), наприклад: [4, с. 19] (с. – сторінка); [5, ст. 19] (ст. – стаття нормативного акта). Якщо роблять узагальнене покликання на декілька праць одразу, номери джерел подають через дефіс або кому, наприклад: [1–3] або [4, 7, 12].

Розділовий знак (крапку або кому) в реченні ставлять після квадратних дужок (наприклад: ...як зазначено в праці [4, с. 19].).

На всі наведені в роботі ілюстрації (рисунки, схеми, діаграми) та таблиці в основному тексті обов’язково мають бути відповідні покликання. При цьому слова «таблиця» та «рисунок» у текстових покликаннях пишуть скорочено й у круглих дужках, **наприклад**: (див. табл. 1.2), ...як видно з рис. 2.4.

2.3. Оформлення ілюстрацій

Ілюстративний матеріал (рисунки, графіки, діаграми, схеми, блок-схеми) розміщують безпосередньо після тексту, де про нього згадується вперше, або на наступній сторінці.

Нумерація ілюстрацій складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації в межах цього розділу, відокремлених крапкою (наприклад: Рис. 4.2 – другий рисунок четвертого розділу). Номер ілюстрації, її назву та пояснювальні дані (занаявності) розміщують під ілюстрацією з вирівнюванням по центру без крапки наприкінці.

В основному тексті, де висвітлюють питання, пов’язані з ілюстративним матеріалом, обов’язково наводять покликання у круглих дужках: (рис. 4.1) або у формі синтаксичного звороту: «як видно з рис. 4.1», «що ілюструє рис. 4.1». На кожну наведену в роботі ілюстрацію має бути відповідне покликання в тексті.

Між основним текстом та ілюстрацією (а також між підрисунковим підписом і наступним текстом) витримують відстань у два півторачні інтервали (або 1 порожній рядок). У разі запозичення ілюстративних матеріалів із наукових джерел здобувач обов’язково наводить покликання на першоджерело, дотримуючись вимог законодавства про авторське право та академічну доброчесність.

Приклад оформлення рисунка наведено в додатку Д.

2.4. Оформлення таблиць

Таблиці нумерують послідовно арабськими цифрами в межах кожного розділу (за винятком таблиць, наведених у додатках). Номер таблиці складається з номера розділу та її порядкового номера в цьому розділі, відокремлених крапкою (наприклад: Таблиця 4.3 – третя таблиця четвертого розділу). У правому верхньому куті над назвою таблиці розміщують слово «Таблиця» із зазначенням її номера (із вирівнюванням за правою межею тексту, без знака «№» та без крапки наприкінці).

Кожна таблиця повинна мати назву, яка стисло й точно відображає її зміст. Назву друкують із великої літери та розміщують над таблицею по центру симетрично до тексту (без крапки наприкінці). У разі перенесення таблиці на наступну сторінку назву не дублюють, а над її продовженням зазначають із вирівнюванням за правою межею тексту: «Продовження табл. 4.3» (із обов'язковим дублюванням шапки/заголовків граф або їх цифрової нумерації).

На всі наведені в кваліфікаційній роботі таблиці в основному тексті обов'язково подають бібліографічні та текстові покликання (наприклад: див. табл. 2.1). Таблицю розміщують безпосередньо після першої згадки про неї в тексті або на наступній сторінці.

Від основного тексту таблицю відокремлюють зверху та знизу одним порожнім рядком (або двома півторачними інтервалами). Табличний матеріал орієнтують так, щоб його можна було читати без повороту сторінки або з її поворотом за годинниковою стрілкою (альбомна орієнтація).

Приклад оформлення таблиці наведено в додатку Е

2.5. Написання формул та рівнянь

У тексті кваліфікаційної роботи магістра формули та рівняння нумерують послідовно арабськими цифрами в межах кожного розділу. Номер формули складається з номера розділу та її порядкового номера в цьому розділі, відокремлених крапкою. Номер зазначають біля правого поля сторінки на рівні відповідної формули у круглих дужках, наприклад: (4.1) – перша формула четвертого розділу. Текстові покликання на формулу подають із зазначенням її порядкового номера у круглих дужках, наприклад: «...як видно з формули (4.1)» або «...розрахунок здійснено за формулою (2.3)».

Від основного тексту формулу відокремлюють зверху та знизу одним порожнім рядком (або двома півторачними інтервалами).Якщо рівняння чи формула не вміщується в один рядок, її переносять на наступний рядок безпосередньо після математичних знаків: (=), (+), (-), (х), (:), причому знак на початку наступного рядка дублюють.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, що входять до складу формули, наводять безпосередньо під нею в тій самій послідовності, у якій вони наведені у формулі. Значення кожного символу записують із нового рядка з абзацу. Перший рядок пояснення починають зі слова **«де»** (без двокрапки та без абзацного відступу від лівого поля), після чого наводять символ, ставлять тире та подають його пояснення й одиницю вимірювання (наприклад: де V – об'єм вибірки, осіб).

Наприклад:

Для визначення часу, якого наше судно було в ході:

$$_{\text{ход}} = \frac{L_{\text{заг}} - l_{\text{кан}}}{V_{\text{вант}}} + \frac{l_{\text{кан}}}{V_{\text{кан}}} + t_{\text{ман}}, \qquad (3.1)$$

де $L_{\text{заг}}$ – відстань між портами;

$l_{\text{кан}}$ – протяжність каналів, які проходить судно;

$V_{\text{вант}}$ – швидкість завантаженого судна;

$V_{\text{кан}}$ – швидкість, з якою судно може рухатися по каналу;

$t_{\text{ман}}$ – час маневрування у портах.

2.6. Вимоги до оформлення списку використаних джерел і додатків

«СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» здобувач вищої освіти формує за одним із таких системних принципів:

– в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків праць (з початку подають джерела, видані кирилицею, далі – латиницею);

– у порядку послідовності появи покликань у тексті кваліфікаційної роботи (порядок згадування).

Бібліографічний опис залучених джерел укладають відповідно до вимог чинного державного стандарту **ДСТУ 8302:2015** *«Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»* з обов'язковим зазначенням повних назв праць, авторів, видавничих відомостей та аналітичних даних.

Додатки оформлюють після списку використаних джерел у порядку появи покликань на них у тексті кваліфікаційної роботи магістра. Кожен додаток починають із нової сторінки.

У правому верхньому куті сторінки напівжирним шрифтом друкують слово «Додаток» і велику українську літеру, яка позначає його порядковий номер (наприклад: Додаток А). Додатки позначають послідовно великими літерами українського алфавіту, за винятком літер Ґ, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь (наприклад: Додаток А, Додаток Б, Додаток В).

Під позначенням додатка посередині рядка симетрично до тексту з великої літери друкують його назву (заголовок), яка стисло відображає зміст матеріалу.

3. ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

3.1. Перевірка кваліфікаційної *роботи на ознаки наявності академічного плагіату*

Одним із засадничих критеріїв оцінювання кваліфікаційних робіт магістра є самостійність їх виконання та неухильне дотримання норм академічної доброчесності. Для встановлення текстових запозичень та оцінювання ступеня унікальності викладу використовують спеціалізовані програмно-апаратні системи перевірки (зокрема системи типу «Plagiarism Detector»).

Відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права», **плагіат** – це оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору. У контексті освітньо-наукового процесу академічним плагіатом вважають оприлюднення наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства.

Основними видами академічного плагіату є:

– ***пряме запозичення (компіляція):*** копіювання та оприлюднення виконаної іншим автором роботи (або її суттєвих частин) під власним іменем;

– ***дослівне цитування без покликання:*** неавторизоване копіювання фрагментів тексту (від окремих фраз до сукупності речень чи абзаців) чужої праці без належного графічного та бібліографічного оформлення цитування;

– ***перефразування (парафраз) без зазначення джерела:*** внесення несуттєвих стилістичних чи синтаксичних правок у скопійований матеріал (заміна слів синонімами, зміна їх порядку в реченнях, перебудова підрядних частин тощо) без належного оформлення текстового покликання на першоджерело.

Для проведення перевірки на наявність академічного плагіату здобувач вищої освіти подає на кафедру кваліфікаційну роботу в електронній формі

єдиним файлом у форматі: *.doc, *.docx, *.rtf. Назву файлу формують із використанням латинської транслітерації у форматі: ПІБ_група (наприклад: Petrenko_M_M_M31).

У разі виявлення незадовільного рівня унікальності тексту, що свідчить про наявність академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації або переважання недобросовісних некоректних запозичень без належного оформлення покликань, кваліфікаційну роботу магістра не допускають до захисту.

3.2. Попередній захист кваліфікаційної роботи магістра, проходження нормоконтролю і рецензування

Попередній захист кваліфікаційної роботи магістра на засіданні кафедри належить до контрольних заходів й закликаний об’єктивно оцінити рівень готовності дослідження здобувача вищої освіти до публічного захисту перед екзаменаційною комісією (ЕК).

Повністю оформлену кваліфікаційну роботу, яка містить усі передбачені завданням матеріали, здобувач подає на кафедру для попереднього розгляду у терміни, визначені графіком освітнього процесу та індивідуальним планом. Для проведення процедури попереднього захисту завідувач кафедри призначає комісію у складі 2-3 провідних науково-педагогічних працівників кафедри.

Дату проведення попереднього захисту затверджує кафедра (розпорядженням директора).

Метою проведення попереднього захисту роботи на кафедрі є перевірка:

– повноти розкриття змісту роботи відповідно до виданого завдання;

– відповідності структури та технічного оформлення роботи встановленим вимогам;

– Дотримання норм академічної доброчесності (відсутність академічного плагіату та некоректних запозичень);

– наявності повного комплекту супроводжувальної документації (відгук наукового керівника, підписи консультантів, копії програм науково-практичних конференцій, тез доповідей, наукових статей);

– готовності здобувача вищої освіти до публічного захисту кваліфікаційної роботи в ЕК (рівень володіння матеріалом дослідження, аргументованість відповідей на запитання щодо суті здобутих результатів, якість та наявність мультимедійного/демонстраційного супроводу).

Для забезпечення відповідності кваліфікаційної роботи діючим стандартам вищої школи та вимогам ДСТУ вона підлягає обов'язковому нормоконтролю, під час якого перевіряють дотримання всіх графічних, бібліографічних і технічних регламентів набору й оформлення.

До подання на підпис завідувачу кафедри для офіційного допуску до захисту, кваліфікаційна робота магістра має містити особисті підписи здобувача вищої освіти (автора), наукового керівника та відповідального за нормоконтроль.

Після успішного проходження попереднього захисту кваліфікаційної роботи здобувач подає секретарю екзаменаційної комісії (ЕК) письмовий відгук наукового керівника та зшитий (переплетений) примірник роботи для отримання направлення на зовнішнє рецензування.

3.3. Публічний захист та критерії оцінювання

Захист кваліфікаційної роботи магістра відбувається публічно в атмосфері високої академічної вимогливості, принциповості, об'єктивності та неухильного дотримання норм наукової й педагогічної етики. Мова доповіді здобувача вищої освіти – державна (українська) або англійська (за умови реалізації відповідної освітньо-професійної програми чи рішенням кафедри).

Під час виступу здобувач вищої освіти використовує наочний ілюстративний матеріал (схеми, таблиці, рисунки, діаграми тощо), який подають у формі роздавального матеріалу для членів ЕК та/або оприлюднюють у вигляді мультимедійної презентації (слайдів).

Процедура захисту передбачає стислий виклад здобувачем вищої освіти основних результатів дослідження та його відповіді на запитання членів ЕК. Оскільки під час захисту оцінюють як змістовний рівень кваліфікаційної роботи, так і якість її публічної репрезентації, здобувачу варто приділити особливу увагу

логіці виступу, аргументованості доповіді та підготовці наочних мультимедійних матеріалів. Публічний захист кваліфікаційних робіт відбувається на відкритому засіданні ЕК у такій послідовності:

– голова або секретар ЕК оголошує прізвище здобувача, тему роботи та виголошує довідку деканату про виконання здобувачем навчального плану й підсумкові показники успішності за період навчання в закладі вищої освіти;

– здобувачу вищої освіти надають слово для доповіді за змістом кваліфікаційної роботи (до 10-15 хвилин);

– здобувач відповідає на запитання голови та членів ЕК, а також осіб, присутніх на відкритому захисті;

– секретар ЕК оголошує (або виголошує основні положення) відгук наукового керівника та рецензію;

– здобувачу вищої освіти надають заключне слово для відповідей на зауваження, висловлені в рецензії та відгуку.

Мета доповіді здобувача вищої освіти – лаконічно, переконливо й аргументовано ознайомити членів екзаменаційної комісії з ключовими результатами власного науково-педагогічного дослідження.

Рекомендована структура та послідовність виголошення доповіді:

Вступна частина: оголошення теми кваліфікаційної роботи магістра, обґрунтування її актуальності, наукової та практичної значущості.

Методологічний апарат: стисла характеристика мети, дослідницьких завдань, предмета та застосованих методів науково-педагогічного пошуку.

Основний зміст дослідження: висвітлення результатів проведених теоретичних і дослідницько-експериментальних аналізів (з обов’язковим покликанням на мультимедійні слайди чи табличні й графічні дані).

Проєктно-рекомендаційний блок: обґрунтування визначених напрямів, моделей чи технологій оптимізації та вдосконалення досліджуваного освітнього процесу (або феномену).

Підсумкова частина: узагальнені висновки щодо підтвердження гіпотези дослідження, перспектив упровадження одержаних пропозицій у практику закладів освіти та напрямів їх подальшої наукової розробки.

Тривалість доповіді здобувача вищої освіти не повинна перевищувати **10 хвилин.** Виступ має бути стислим, конкретним, логічно впорядкованим та обов'язково супроводжуватися наочним матеріалом (мультимедійною презентацією та/або роздавальним комплексом) задля акцентування уваги членів ЕК на ключових положеннях і результатах дослідження.

Після завершення виголошення доповіді процедура захисту передбачає відповіді здобувача на запитання членів комісії щодо змісту дослідження, а також методологічних і практичних проблем сучасної педагогічної науки та освітньої практики. Надалі секретар ЕК виголошує відгук наукового керівника та рецензію. Загальна тривалість процедури захисту однієї кваліфікаційної роботи становить **20-30 хвилин.**

Ототожнення та підсумкове обговорення результатів захисту здійснюють на закритому засіданні ЕК. Під час прийняття рішення щодо остаточної оцінки члени комісії враховують позицію наукового керівника та рецензента. Водночас оцінюють як змістовні характеристики самої праці, так і рівень загальної та фахової підготовленості здобувача вищої освіти, а саме:

- **Змістово-методологічні аспекти:** актуальність і глибину розробки обраної теми, обґрунтованість педагогічних умов, моделей чи технологій, їх практичну спрямованість і відповідність реальним потребам освітнього процесу закладів освіти, ступінь самостійності здобувача під час виконання дослідження;
- **Презентаційні та науково-компетентнісні аспекти:** логічність, конкретність і переконливість доповіді, точність та аргументованість відповідей на запитання, рівень володіння професійно-педагогічною термінологією, культуру публічного виступу, а також якість підготовки й інформативність наочного супроводу.

Рішення ЕК щодо підсумкової оцінки захисту кваліфікаційної роботи магістра оголошують у день проведення захисту та вносять до екзаменаційно-оцінювальної відомості.

Рекомендації щодо підготовки тексту доповіді:

Синтаксична прозорість: вживати чіткі, стилістично виважені та доступні для сприйняття речення.

Точність адресації: уникати надмірного вживання займенників, віддаючи перевагу точним іменникам та фаховим поняттям.

Числова лаконічність: наводити лише ті числові та статистичні дані, які є критично необхідними для об'єктивної та доказової характеристики здобутих результатів.

Самостійність викладу: уникати розлогих цитувань під час виступу, зосереджуючись на власних наукових судженнях, висновках і авторських розробках.

За умови успішного виконання освітньо-професійної програми та результативного публічного захисту кваліфікаційної роботи здобувачу вищої освіти присуджують ***освітній ступінь магістра*** й видають диплом встановленого зразка.

У разі, якщо захист кваліфікаційної роботи магістра визнано незадовільним, ЕК ухвалює рішення про:

- Подання до повторного захисту цієї самої роботи після доопрацювання з урахуванням зауважень комісії;
- Розробку нової теми, затвердженої випусковою кафедрою.

Здобувача вищої освіти, який під час захисту кваліфікаційної роботи магістра отримав незадовільну оцінку, відраховують із закладу вищої освіти за невиконання освітньої програми з правом повторного захисту протягом терміну, визначеного чинним законодавством України.

Здобувач вищой освітиу, який не захистив Кваліфікаційну роботу з документально підтвердженої поважної причини, ректором університету може бути продовжений строк навчання до наступного періоду роботи ЕК. Здобувач

вищой освіти, який не захистив Кваліфікаційну роботу, допускається до повторного захисту протягом трьох років після закінчення університету у разі, якщо він подав характеристику з місця роботи, що відповідає профілю підготовки у закладі вищої освіти. Кваліфікаційна робота після захисту зберігається в Дунайському інституті Національного університету «Одеська морська академія».

Критерії та умови підсумкового оцінювання кваліфікаційної роботи.

А (відмінно) – оцінка «відмінно»

Кваліфікаційна робота є бездоганною за змістом та оформленням. Тему розкрито повно й глибоко, обґрунтовано наукову новизну, теоретичну й практичну значущість результатів для управління організаціями. Аналіз ґрунтується на репрезентативних фактичних даних бази дослідження, а запропоновані заходи є обґрунтованими, конкретними й придатними до впровадження. Усна доповідь здобувача є вільною, чіткою, логічною та переконливою; наочний (мультимедійний) супровід повністю розкриває сутність розробок. Відгук наукового керівника та рецензія позитивні. Відповіді на запитання членів ЕК є вичерпними, правильними та аргументованими.

В (дуже добре) – оцінка «добре»

Тему кваліфікаційної роботи розкрито повно, робота має логічну структуру та відповідає встановленим вимогам. Наявні поодинокі недоліки непринципового характеру: окремі положення наукової новизни або практичних рекомендацій потребують глибшого обґрунтування. Аналітичний розділ ґрунтується на достатньому обсязі фактичних даних. Відгук і рецензія позитивні та можуть містити окремі несуттєві зауваження. Доповідь є вільною й логічною, відповіді на запитання членів ЕК правильні, але подекуди недостатньо повні.

С (добре) – оцінка «добре»

Тему кваліфікаційної роботи розкрито, проте наявні окремі недоліки: огляд наукових джерел у теоретичному розділі має дещо поверхневий характер, наукову новизну визначено нечітко, фактичні матеріали бази дослідження

використано не в повному обсязі. Відгук і рецензія містять окремі зауваження. Доповідь є логічною, проте здобувач частково спирається на підготовлений текст; відповіді на запитання членів ЕК в основному правильні. Оформлення роботи відповідає встановленим вимогам з незначними відхиленнями.

D (задовільно) – оцінка «задовільно»

Тему кваліфікаційної роботи в основному розкрито, проте наявні недоліки змістового характеру: нечітко сформульовано мету й завдання, теоретичний розділ має переважно компілятивний характер, в аналітичному розділі переважає описовість, вибір графічних і табличних даних не завжди обґрунтований, запропоновані заходи обґрунтовано недостатньо переконливо. Доповідь виголошено переважно за заздалегідь підготовленим текстом. Відповіді на запитання членів ЕК є неповними. Наявні зауваження щодо дотримання технічних вимог і ДСТУ під час оформлення роботи.

E (достатньо) – оцінка «задовільно»

Кваліфікаційна робота відповідає мінімальним вимогам: тему розкрито поверхово, зв’язок між розділами слабкий, аналіз має описовий характер і спирається на обмежений обсяг фактичних даних, рекомендації мають загальний характер і слабко пов’язані з результатами аналізу. Відгук і рецензія містять суттєві зауваження. Доповідь зачитується з тексту, здобувач відповідає лише на частину запитань членів ЕК, відповіді поверхові. Наявні суттєві відхилення від вимог до оформлення роботи.

FX (незадовільно) – оцінка «незадовільно»

Мету дослідження сформульовано нечітко; розділи не пов’язані між собою на належному рівні; відсутній критичний огляд сучасних наукових джерел. Проведений аналіз є поверховим, а запропоновані рекомендації та заходи – випадковими й непридатними для практичного застосування.

Наявні некоректні текстові запозичення без відповідних бібліографічних покликань (рівень унікальності тексту є нижчим за допустиму норму). Оформлення роботи не відповідає вимогам державних стандартів. Ілюстративно-

презентаційний матеріал для захисту відсутній. Відповіді на запитання членів ЕК є неточними, неповними або відсутні взагалі.

Перелік підстав для прийняття рішення про недопуск кваліфікаційної роботи магістра до захисту

Кваліфікаційну роботу не допускають до публічного захисту, якщо:

1. Роботу подано науковому керівникові, на кафедру чи на будь-який наступний етап нормаконтролю з істотним порушенням календарного графіка та термінів, установлених випусковою кафедрою.

2. Тема дослідження своєчасно не була затверджена наказом директора закладу вищої освіти.

3. Робота виконана несамостійно (виявлено факти академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації або перевищення допустимого обсягу некоректних запозичень).

4. Структура, обсяг чи зміст роботи не відповідають установленим нормативним вимогам та специфіці освітньо-професійної програми.

5. Роботу не зшито (не переплетено) у тверду обкладинку (палітурку) відповідно до графічних стандартів.

6. Оформлення роботи є недбалим, містить численні орфографічні, граматичні, пунктуаційні та стилістичні помилки або виявлено грубі порушення вимог ДСТУ 3008:2015 та ДСТУ 8302:2015.

ДОДАТОК А

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОГО ЛИСТА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДУНАЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

«ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»

Кафедра управління в
транспортній галузі

Петренко Степан Васільович

ТЕМА

Кваліфікаційна робота

освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій»
для другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності D3 Менеджмент
галузі знань D Бізнес, адміністрування та право

Науковий керівник:

_____,

Здобувач вищої освіти_____

Науковий керівник_____

Рецензент _____

Завідуючий кафедрою_____

Ізмаїл 2026

ДОДАТОК Б

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЗАВДАННЯ

ЗАВДАННЯ

на розробку кваліфікаційної роботи за темою:

ТЕМА

Підприємство для дослідження – _____

№	Зміст окремих частин кваліфікаційної роботи	Строк виконання	Фактично виконано
1	2	3	4
1	Мета дослідження:		
2	Об'єкт дослідження:		
3	Предмет дослідження:		
4	ВСТУП		
5	РОЗДІЛ 1.		
6	РОЗДІЛ 2.		
7	РОЗДІЛ 3.		
8	ВИСНОВКИ		
9	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ		
10	Анотація		
11	Формування ілюстративного матеріалу		
12	Відгук керівника		
13	Рецензування		
14	Дата захисту		

Здобувач вищої освіти _____

Керівник _____

Завідувач кафедри _____

ДОДАТОК В

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ПЕРЕЛІКУ УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

ІДПН – інспекції державного портового нагляду

КЗМС – Комітет з захисту морського середовища

КТМУ – Кодекс торговельного мореплавання України

МАРПОЛ − Міжнародна конвенція по запобіганню забруднення суден

МКУБ – Міжнародний кодекс з управління безпечною експлуатацією суден і запобіганням забрудненню

МСП – малі та середні підприємства

ООН – Організація Об’єднаних Націй

СЕМ – система екологічного менеджменту

СУБ – система управління безпекою

СУЯ – система управління якістю

ЮНЕП – Програма ООН з навколишнього середовища

BSEP – Black sea environmental programm

IMKO - Inter-Governmental Maritime Consultative Organization

IMO – International Maritime Organization

ISO - International Organization for Standardization

SOLAS – International Convention for the Safety of Life at Sea

UNCTAD – Конференція ООН з торгівлі та розвитку (United Nations Con-ference Of Trade And Development)

ДОДАТОК Г

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЗМІСТУ

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ПОРТОВИХ ОПЕРАЦІЙ

1.1. Портові операції в системі транспортно-логістичних послуг

1.2. Цифрові інструменти взаємодії учасників портової логістики

1.3. Показники та методи оцінювання впливу цифровізації портових операцій на ефективність логістичних підприємств

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ПОРТОВИХ ОПЕРАЦІЙ В ОДЕСЬКОМУ ПОРТУ

2.1. Організація взаємодії Одеської філії ДП «АМПУ» з перевізниками та експедиторами

2.2. Функції DocPort в оформленні автотранспорту й управлінні його рухом

2.3. Оцінювання можливого впливу цифрових процедур на час обслуговування та витрати логістичних підприємств

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ПОРТУ І ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

3.1. Удосконалення обміну даними між портом, перевізниками та експедиторами

3.2. Формування системи показників для моніторингу цифрових портових процедур

3.3. Сценарне оцінювання економії часу й витрат від запропонованих заходів

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ДОДАТОК Д

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ РИСУНКУ

Рис. 1.4. Передумови відтворення морського флоту України

Джерело: [2]

ДОДАТОК Е

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТАБЛИЦІ

Таблиця 2.4.

Вантажообіг морських портів України у 2024–2025 рр., млн т

Група портів	**2024 р.**	**2025 р.**	**Абсолютна зміна**	**Темп зростання, %**	**Частка у 2024 р., %**	**Частка у 2025 р., %**
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
Порти Великої Одеси (Південний, Одеса, Чорноморськ)	79,89	67,80	–12,09	84,9	82,2	89,1
Порти Дунайського регіону (Ізмаїл, Рені, Усть-Дунайськ)	17,34	8,20	–9,14	47,3	17,8	10,8
Усього морські порти України	**97,20**	**76,10**	**–21,10**	**78,3**	**100,0**	**100,0**

Джерело: [56]

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до виконання кваліфікаційної роботи
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій»
спеціальності D3 «Менеджмент»

Укладачі: Ірина СМИРНОВА
Анжела ГАЙДАРЖИ
Тетяна ЖИТОМИРСЬКА

Підп. до друку_____

Тираж ____ Зам.№_____

Дунайський інститут Національного університету «Одеська морська академія», 2025

68604. м. Ізмаїл, просп. Миру, 15